

RAPPORT TILL DEN FINSKA REGERINGEN

RÖRANDE BESÖKET I FINLAND SOM GENOMFÖRDES AV EUROPEISKA KOMMITTÉN MOT TORTYR OCH OMÄNSKLIG ELLER FÖRNEDRANDE BEHANDLING ELLER BESTRAFFNING (CPT) DEN 7 TILL DEN 18 SEPTEMBER 2020.

Strasbourg, 26 mars 2021, CPT (2021) 05

Förkortad översättning av CPT:s rekommendationer och begäran om information:

A. Polismyndigheter

9. CPT begär att få uppdaterad information om framstegen i sammanställningen och antagandet av den nya lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (och att i sinom tid få tillgång till den nya lagen när den antas).

13. CPT uppmanar återigen de finska myndigheterna att se till att de tillämpliga bestämmelserna gällande underrättelse om frihetsberövande (inbegripet, i synnerhet, tidsfristen för att skjuta upp underrättelsen i 48 timmar) alltid tillämpas.

14. I ljuset av avsaknaden av adekvat hälso- och sjukvård i nästan alla polisinrättningar och i synnerhet bristen på systematisk och rutinmässig medicinsk kontroll vid ankomsten till polisens förvarlokaler uppmanar CPT de finska myndigheterna att vidta åtgärder för att:

– förbättra tillgången till läkare och dygnet-runt-tillgång till vård i polisens förvarlokaler i Böle.

– betydligt förbättra tillgången till läkare och säkerställa att en sjuksköterska är på plats regelbundet i alla övriga polisens förvarlokaler som besöktes (liksom, i tillämpliga delar, i alla andra polisens förvarlokaler i Finland).

– se till att alla nyanlända frihetsberövade (och i synnerhet häktade personer) inom ett dygn från ankomsten till polisens förvarlokaler får genomgå en medicinsk kontroll av en läkare eller en kvalificerad sjuksköterska som rapporterar till en läkare; som redan understrukits många gånger tidigare är en sådan undersökning av yttersta vikt, i synnerhet för att förhindra spridning av smittsamma sjukdomar och självmord och (i syfte att förebygga övergrepp) för att registrera skador i god tid.

CPT upprepar sin rekommendation att åtgärder bör vidtas för att säkerställa att personer som är i förvar hos polisen har en effektiv rätt att undersökas, om de så vill, av en valfri läkare (i tillägg till eventuella medicinska kontroller som görs av en läkare som polisen har utsett), under förutsättning att undersökningen av en läkare som den frihetsberövade själv väljer kan göras på hans/hennes egen bekostnad.

CPT rekommenderar också att man regelbundet erbjuder repetitionskurser i första hjälpen till alla poliser som arbetar i polisens förvarlokaler.

15. CPT skulle välkomna de finska myndigheternas observationer när det gäller frågan om att systematisk undersökning vid ankomst av medicinskt utbildad personal skulle utgöra ytterligare en skyddsåtgärd, i synnerhet i ljuset av den pågående covid-19-pandemin.

16. CPT rekommenderar att man vidtar åtgärder för att råda bot på brister när det gäller enskilda förseningar i tillhandahållandet av skriftlig information om rättigheter, i synnerhet på andra språk än finska, det faktum att inte alla de personer som intervjuas i polisens förvarlokaler hade fått en kopia på informationsbladet med sig i sin cell och att skriftlig information om husreglerna (inbegripet tillgången till läkare) fanns uppsatt på väggarna i cellerna på vissa, men långt ifrån i alla de polisens förvarlokaler som besöktes.

18. CPT rekommenderar att de finska myndigheterna vidtar åtgärder för att rätta till den dåliga tillgången till naturligt ljus som var ett problem i flera av polisens förvarlokaler liksom celler i relativt dåligt skick (t.ex. väggar täckta av klotter) och det faktum att det fortfarande fanns några dubbelceller utan toaletter inuti cellen.

20. CPT välkomnar att nya instruktioner som ska utfärdas i slutet av 2020 eller i början av 2021 kommer att kräva att övervakningspersonalen i polisens förvarlokaler personligen och direkt kontrollerar i vilket skick varje berusad person är frekvent och regelbundet. CPT skulle vilja bli informerade om detaljerna i de nya instruktionerna (inbegripet exakt hur ofta det görs obligatoriska kontroller) och om datumet då de träder i kraft.

CPT uppmanar de finska myndigheterna att tillhandahålla specialiserad utbildning i omhändertagande av berusade personer (och i att känna igen omständigheter som skulle kunna misstas för berusningstillstånd, exempelvis inre blödningar eller diabetes) åt alla poliser i Finland och att säkerställa systematisk och snabb tillgång till en sjuksköterska när berusade personer hålls i förvar i polisinsrättningar. CPT rekommenderar också att man gör större ansträngningar för att öka närvaron av övervakningspersonal i polisens förvarlokaler och övervakningen som den utför, och uppmanar myndigheterna att omvärdera alternativet att överlämna vården av berusade personer till sjukvårdsinsrättningar.

21. CPT skulle vilja få mer information om planerna, inbegripet den exakta tidpunkten för den framtida överföringen av berusade personer som grips i Helsingfors till polisens förvarlokaler i Böle liksom huruvida man även planerar att flytta den erfarna och utbildade övervakningspersonalen från Tölö till Böle och förstärka sjukvårdspersonalen i Böle (för att kompensera för förlusten av vårdpersonal som för närvarande finns tillgänglig i Tölö).

23. CPT uppmanar de finska myndigheterna att ge högsta prioritet åt införandet av planerna på att helt eliminera praxisen att hålla häktade i polisens förvarlokaler senast 2025. I väntan på det måste man skyndsamt vidta åtgärder för att förstora, renovera och förbättra utformningen av motionsgårdarna i polisens förvarlokaler.

24. Att hålla en person i flera månader i en cell utan ordentlig tillgång till naturligt ljus (med undantag av en liten öppning i taket) och, ännu värre, under förhållanden som kan jämföras med en isoleringscell kan – enligt CPT:s mening – vara liktydigt med omänsklig behandling.

B. Utländska medborgare som frihetsberövas enligt utlänningslagstiftningen

28. CPT rekommenderar att bristerna i förvarsenheten i Krämertsskog som handlar om det faktum att vissa av tvättmaskinerna (som utländska medborgare kan använda för att tvätta sina kläder) var trasiga och att skyddet på motionsgården som alldeles nyligen hade skadats vid en storm åtgärdas.

29. CPT rekommenderar att man gör ytterligare satsningar på att utveckla utbudet av aktiviteter i förvarsenheten i Krämertsskog, eftersom den ständiga bristen på organiserade aktiviteter var ett problem, i synnerhet för de personer i förvar som tillbringade längre perioder (upp till flera månader) i inrättningen.

CPT uppmanar de finska myndigheterna att ta itu med problemet att vissa av träningsmaskinerna i gymmet (som är tillgängliga i 5,5 timmar varje dag) var ur funktion.

30. CPT uppmanar de finska myndigheterna att vidta åtgärder för att säkerställa omedelbar tillgång till en sjuksköterska även på söndagar; vidare bör åtgärder vidtas för att se till att någon som kan ge första hjälpen (vilket bör innefatta att ha utbildning i hjärt- och lungräddning samt användning av en defibrillator) alltid finns tillgänglig i enheten på natten.

CPT uppmanar de finska myndigheterna att prioritera att införa en snabb och systematisk medicinsk kontroll av alla nyanlända utländska medborgare i förvaringsenheten i Krämertsskog. Man hänvisar här även till punkt 14 och 15 ovan.

CPT skulle vilja få mer detaljerad information om nya instruktioner och ett protokoll för medicinsk kontroll vid ankomst, något som enligt uppgift antogs i augusti 2020 men vars införande hade försenats (på grund av pandemin) fram till hösten 2020.

31. CPT upprepar sin rekommendation om att man måste vidta åtgärder för att säkerställa tillgång till psykologisk hjälp och psykiatrisk vård för utländska medborgare i förvaringsenheten i Krämertsskog.

C. Fängelser

36. CPT välkomnar avlägsnandet av celler utan toaletter i finska fängelser och uppmanar de finska myndigheterna att genomföra sitt program för modernisering av fängelsefastigheterna; i det sammanhanget bör det vara en prioritet att ersätta det nuvarande fängelset i Uleåborg med en ny inrättning. CPT skulle vilja få en uppdatering om införandet av ovan nämnda program i de finska myndigheternas svar på denna rapport.

37. CPT rekommenderar att ansträngningarna för att öka övervakningspersonalens interaktion med fångarna intensifieras och åtföljs av relevant inledande och fortlöpande personalutbildning. CPT uppmanar återigen de finska myndigheterna att vidta mer beslutsamma och proaktiva åtgärder för att förhindra och stoppa våld och hot mellan fångar. Ledningen och personalen i Åbo fängelse måste ständigt vara vaksamma för att säkerställa att inga fall av våld och hot mellan fångar går förbi obemärkt och använda alla tillgängliga medel för att förhindra sådana incidenser. Det handlar till stor del om att ha ett tillräckligt stort antal personal närvarande på området och i de lokaler som används för aktiviteter av fångarna.

39. CPT rekommenderar att man vidtar åtgärder för att få bort de systematiska luckorna i systemet när det gäller det faktum att fängelseledningen inte hade en korrekt bild och ingen ordentlig överblick över omfattningen av fenomenet med våld mellan fångar i och med att det saknades effektiva förfaranden för att registrera och rapportera skador och därmed saknades tillförlitlig statistik.

40. CPT uppmanar de finska myndigheterna att säkerställa att fångar i behov av skydd (och andra fångar som är isolerade på grund av att de betraktas som våldsamma eller på annat sätt "svåra") har effektiv tillgång till meningsfulla aktiviteter. För att göra det möjligt bör personalens närvaro öka runt fångarna där det behövs, i synnerhet i slutna enheter.

En proaktiv inställning rörande skydd av fångar krävs från fängelsets hälso- och sjukvårdstjänsters sida, i synnerhet när det gäller psykologisk och psykiatrisk vård. Man bör göra en individuell bedömning av fångarnas behov med jämna mellanrum och, vid behov, överväga att flytta dem till ett annat fängelse och/eller till en lämplig behandlingsinstitution. Varken den proaktiva inställningen eller en dylik individuell bedömning är för närvarande tillräckligt utvecklade i finska fångelser.

42. CPT uppmanar de finska myndigheterna att införa planerna på ett nytt fängelse i Uleåborg så snart som möjligt. Under tiden måste man vidta åtgärder för att förbättra den materiella standarden i "transportcellerna".

43. CPT rekommenderar att man hittar sätt att ge häktade med begränsning av kontakter och andra isolerade fångar i fängelset i Uleåborg bättre möjligheter till motion utomhus, inbegripet tillgång till inrättningens tre större motionsgårdar utomhus (som används av de övriga fångarna).

47. CPT rekommenderar att man gör ytterligare satsningar på att ge alla fångar i de inrättningar som besöktes möjlighet till meningsfulla aktiviteter som skräddarsys efter deras behov (inbegripet arbete, yrkesutbildning, utbildning och riktade rehabiliteringsprogram). När det specifikt gäller häktade med begränsning av kontakter bör, ju längre begränsningarna gäller, desto fler resurser göras tillgängliga för att säkerställa att fångarna får genomgå ett program med meningsfulla aktiviteter som helst sker utanför cellen och erbjuds minst två timmars meningsfull mänsklig kontakt varje dag (och helst mer).

CPT rekommenderar att man vidtar åtgärder för att erbjuda fångar som är isolerade av säkerhetsskäl, i Åbo fängelse och i andra fångelser, strukturerade program med konstruktiva aktiviteter, helst utanför cellerna, som bygger på individuella projekt avsedda för att ge fångarna lämplig mental och fysisk stimulans.

När det gäller fångar som är rädda för andra fångar hänvisar man till rekommendationen i punkt 38 ovan.

49. CPT rekommenderar att sjukvårdspersonalresurserna (allmänläkare och sjukskötare) utökas i båda de besökta fångelserna. Det bör finnas minst motsvarande en heltidsanställd allmänläkare på Åbo fängelse. Man bör vidta åtgärder för att öka tillgången till specialister, även till tandläkare, i Uleåborgs fängelse. CPT uppmanar också de finska myndigheterna att se till att någon som är kvalificerad att ge första hjälpen (helst en sjuksköterska) alltid är närvarande, även på natten, i de besökta fångelserna (och, vid behov, på alla de övriga anstalterna). Den nuvarande, ytterst tveksamma, praxisen att övervakningspersonalen distribuerar läkemedel till fångarna bör äntligen upphöra.

CPT skulle också vilja få en bekräftelse på att man har hittat en ersättning för den allmänläkare som för närvarande är på långsiktig sjukledighet från Uleåborgs fängelse.

50. CPT uppmanar de finska myndigheterna att vidta effektiva och energiska åtgärder för att se till att omfattande medicinska kontroller av nyanlända fångar genomförs systematiskt inom ett dygn från ankomsten.

51. CPT uppmanar återigen de finska myndigheterna att ändra tillämplig lagstiftning och se över de befintliga förfarandena i syfte att säkerställa att när skador som överensstämmer med anklagelser om övergrepp från en fånges sida (eller som, även om det inte förekommer några anklagelser, tyder på övergrepp eller våld mellan fångar) registreras ska rapporten omedelbart och systematiskt uppmärksammas av behöriga myndigheter (exempelvis polis och/eller åklagare) oberoende av fångens önskemål. Resultatet av undersökningen bör också göras tillgänglig för den berörda fången och hans eller hennes advokat; sjukvårdspersonalen bör informera den berörda fången om att det ligger inom ramverket för ett system för förebyggande av övergrepp (och våld mellan

fångar) att skriva en sådan rapport och att automatisk vidarebefordran av rapporten inte ersätter ett formellt anförande av ett klagomål.

CPT vill också påminna om att en registrering som görs efter en sådan undersökning bör innehålla:

(i) en redogörelse från den person som är aktuell för medicinsk undersökning (inklusive hans/hennes beskrivning av sitt hälsotillstånd och eventuella anklagelser om övergrepp eller våld mellan fångar)

(ii) en fullständig redogörelse över objektiva medicinska konstateranden som bygger på en noggrann undersökning

(iii) läkarens observationer i ljuset av i) och ii), som visar på samstämmigheten mellan eventuella anklagelser och de objektiva medicinska konstaterandena.

Registreringen ska också innehålla resultaten av ytterligare undersökningar som genomförts, detaljerade slutsatser av eventuella specialistkonsultationer och en redogörelse över vilken behandling som givits för skadorna och eventuella ytterligare förfaranden som genomförts.

Registreringen av den medicinska undersökningen i händelse av svåra skador bör göras på en särskild blankett som tillhandahålls för detta ändamål, med en "kroppskarta" som visar allvarliga skador som läggs in i fångens journal.

Utöver detta ska alla skador fotograferas i detalj och fotografierna ska sparas tillsammans med "kroppskartorna" för att visa allvarliga skador, i fångens egen journal. Detta ska ske utöver registreringen av skadorna i det särskilda skaderegistret.

52. Den något ytliga initiala medicinska kontrollen och den otillräckliga närvaron av hälso- och sjukvårdspersonal var särskilt problematisk under covid-19-pandemin. Man hänvisar återigen till rekommendationerna i punkt 49 och 50 ovan.

Om den epidemiologiska situationen skulle försämrats kan det krävas ytterligare åtgärder. I det sammanhanget hänvisar man till två utlåtanden från CPT i frågan, "Statement of principles relating to the treatment of persons deprived of their liberty in the context of the coronavirus disease (Covid-19) pandemic" (Utlåtande om principer rörande behandlingen av frihetsberövade personer under coronaviruset (covid-19), på engelska) (document CPT/Inf (2020) 13, utfärdat den 20 mars 2020, <https://www.coe.int/en/web/cpt/-/covid-19-council-of-europe-anti-torture-committee-issues-statement-of-principles-relating-to-the-treatment-of-persons-deprived-of-their-liberty->) och "Follow-up statement regarding the situation of persons deprived of their liberty in the context of the ongoing Covid-19 pandemic" (Uppföljningsutlåtande om situationen för frihetsberövade personer under den pågående covid-19-pandemin, på engelska) (document CPT/Inf (2020) 21, utfärdat den 9 juli 2020, <https://www.coe.int/en/web/cpt/-/covid-19-cpt-issues-follow-up-statement>), inklusive vikten av att utöka personalresurserna och betydligt förbättra den medicinska kontrollen vid ankomst (liksom att testa nyanlända fångar för covid-19).

53. CPT skulle i sinom tid vilja bli informerad om resultatet av de två forskningsprojekten rörande psykisk hälsa i fängelse, det ena som genomförs av Riihimäki fängelse och Tammerfors universitet tillsammans, det andra av Valvira och Helsingfors universitet och – i synnerhet – av eventuella konkreta åtgärder som vidtas eller planeras till följd av det.

CPT rekommenderar att man ser till att en psykiater gör regelbundna besök i Uleåborgs fängelse och att man ökar frekvensen för psykiaterns regelbundna besök i Åbo fängelse.

CPT rekommenderar att alla de lediga tjänsterna för psykologer fylls i båda de besökta fängelserna.

54. CPT skulle vilja få mer detaljerad information om att vissa fångar skulle ha velat få hjälp för sin beroendeproblematik (främst alkohol och droger) men att det inte var möjligt i praktiken.

57. CPT rekommenderar att de finska myndigheterna även genom att tillhandahålla tillräcklig finansiering säkerställer att det finns tillräckligt med utbildad personal (i synnerhet övervakningspersonal) i alla fängelser, inklusive i Åbo och Uleåborgs fängelse.

58. CPT påminner om sin rekommendation om att den nuvarande praxisen med korta besök som regel sker i separerade utrymmen (med plexiglasseparatoring) ska ses över för att säkerställa att separerade utrymmen endast används i den utsträckning och under den tid som det är befogat med tanke på eventuella hot (t.ex. smuggling av förbjudna preparat eller andra förbjudna föremål eller nödvändigheten att förhindra spridning av smittsamma sjukdomar) som de berörda fångarna (eller deras besökare) faktiskt utgör.

59. CPT uppmanar de finska myndigheterna att säkerställa, även genom lagstiftningsåtgärder, att alla fångar, inbegripet häktade personer, har tillgång till en telefon.

61. CPT påminner om sin rekommendation att fångar när som helst ska kunna lämna in skriftliga klagomål och lägga dem i en låst klagomålslåda som finns i varje enhet i fängelseinrättningen. Alla skriftliga klagomål bör registreras centralt i ett fängelse innan de vidarebefordras till en särskild instans för behandling. Interna klagomål bör i samtliga fall behandlas utan dröjsmål (och eventuella förseningar motiveras skriftligen) och fångarna bör inom tydligt angivna tidsramar informeras om vilka åtgärder som har vidtagits för att hantera deras klagomål eller om anledningen till att klagomålet inte kan godtas eller är omotiverat. Vidare bör man föra statistik över vilka typer av interna klagomål som görs som vägledande för hanteringen av områden som det råder missnöje med inom fängelset.

D. Avdelningen för psykiatri vid Helsingfors universitetssjukhus i Mariefors

63. CPT skulle vilja bli informerad om de ytterligare framsteg som gjorts inom utarbetandet av ny lagstiftning om patienters rättigheter och restriktiva åtgärder i vårdinrättningar.

65. CPT skulle vilja få information om de ytterligare framsteg som gjorts när det gäller social- och hälsovårdsministeriets planer på att bygga ett nytt psykiatriskt sjukhus med en rättsmedicinsk avdelning i Helsingfors fram till 2025.

69. CPT rekommenderar att möjligheterna att (temporärt) förstärka sjukvårdspersonalens närvaro på avdelningarna och ta emot särskilt svåra patienter i Mariefors sjukhus ses över.

70. CPT rekommenderar att man vidtar kraftfulla åtgärder för att främja positiva och tillitsfulla relationer mellan personal och patient, åtminstone på vissa avdelningar i Mariefors sjukhus.

72. CPT rekommenderar att man vidtar nödvändiga åtgärder i Mariefors sjukhus för att säkerställa att patienternas tillträde till utomhusområdena utökas betydligt. Målet med allmänt obegränsad åtkomst till utomhusområden under dagen bör vidare tas i beaktande vid utformningen av nya psykiatriska sjukhus, även det som man planerar att bygga i Helsingfors under de närmaste åren (se punkt 65 ovan).

73. CPT rekommenderar att behandlingen av alla patienter i psykiatriska sjukhus – inbegripet de där det är begränsad rörelsefrihet – innefattar ett brett utbud av terapeutiska och rehabiliterande aktiviteter samt fritidsaktiviteter. Som ett absolut minimum bör alla patienter erbjudas möjlighet att delta i en organiserad aktivitet varje dag och bör motiveras av personalen att delta.

74. CPT uppmanar ledningen för Mariefors sjukhus att utöka den tid som sjukvårdspersonalen tillbringar i direkt personlig kontakt med patienterna med målet att utveckla tillitsfulla terapeutiska relationer, underlätta samarbete och se över patienternas behandlingsplaner. Erfarenheterna har visat att det med mycket stor sannolikhet även bidrar till att minska behovet av tvångsåtgärder. Han hänvisar vidare till rekommendationen i punkt 70.

75. CPT påminner om sin rekommendation att man bör vidta åtgärder i alla psykiatriska sjukhus i Finland för att säkerställa att man alltid ber om patienternas skriftliga informerade samtycke innan man utför elektrokonvulsiv terapi (och att det ska återspeglas i den relevanta dokumentationen).

83. CPT rekommenderar att ledningen i Mariefors sjukhus ytterligare ökar sina insatser för att minska tiden för åtgärder för återhållsamhet. Vid exceptionellt lång fastspänning med bälte i mer än några timmar bör åtgärden ses över av en psykiater med korta mellanrum. Man bör vara försiktig i dylika fall och om upprepad användning av åtgärder för återhållsamhet används bör ytterligare en läkare involveras.

84. CPT uppmanar de finska myndigheterna att ta hänsyn till kommitténs påpekanden (rörande isoleringsrummens allmänna utseende och tunga järndörrar med luckor och tre massiva bultar för låsning som de som används i isoleringsceller i fängelser) även när det gäller utformningen av det nya psykiatriska sjukhuset som man planerar att bygga i Helsingfors under de närmaste åren.

85. CPT rekommenderar att alla patienter som hålls i isolering kontinuerligt ska vara under direkt övervakning av kvalificerad personal. Personalen kan vara utanför patientens rum (eller i ett intilliggande rum med fönster emellan), under förutsättning att patienten till fullo kan se personalen och att den senare kontinuerligt kan observera och höra patienten. Det är tydligt att videoövervakning inte kan ersätta närvaro av personal.

86. CPT rekommenderar därför att ledningen i Mariefors sjukhus ytterligare utökar sina insatser för att minska frekvensen av isolering av patienter och dess varaktighet.

87. CPT uppmanar ledningen i Mariefors sjukhus att fästa större uppmärksamhet vid att engagera sig i varje enskild patient som har spänts fast med ett bälte genom att ha en meningsfull och omsorgsfull genomgång efteråt.

88. CPT rekommenderar att all användning av åtgärder för återhållsamhet, även mediciner, ska registreras i respektive patients personliga journal och att ett särskilt register över användningen av mediciner ska upprättas i alla psykiatriska inrättningar.

89. CPT skulle vilja bli informerade ifall, vid det inledande beslutet om inläggning på sjukhus, patienterna även har möjligheten att bli bedömda av en oberoende utomstående psykiater (inte nödvändigtvis som han/hon väljer själv) utan kostnad.

90. CPT rekommenderar att mentalvårdslagen ändras för att säkerställa att eventuellt frihetsberövande av patienter med psykiska störningar – inbegripet att ta in dem under observation – från början baseras på ett formellt skriftligt beslut som åtföljs av ett uttömmande resonemang och information om möjligheter att överklaga; i det sammanhanget ska patienterna få en kopia av beslutet.

92. CPT uppmanar de finska myndigheterna att se över det nuvarande systemet av rättsskyddsgarantier rörande ofrivillig inläggning på sjukhus av patienter med psykiska störningar, med målet att ge både kvarhållna och nyintagna patienter effektiva rättsskyddsgarantier i ljuset av dessa påpekanden.

94. CPT påminner om sin rekommendation att mentalvårdslagen ändras ytterligare så att den, när det gäller översynen över ofrivillig inläggning på sjukhus av psykiatriska och rättspsykiatriska

patienter, innefattar obligatorisk medverkan av en psykiatrisk expert som är oberoende av sjukhuset där patienten är placerad.

96. CPT rekommenderar att de finska myndigheterna vidtar ytterligare effektiva åtgärder – inbegripet, om nödvändigt, på lagstiftningsnivå – för att säkerställa att godkännanden av domstolar och förfaranden för överklaganden av ofrivillig inläggning på sjukhus av psykiatriska och rättspsykiatriska patienter sker inom rimliga tidsramar.

98. CPT rekommenderar att de finska myndigheterna vidtar effektiva åtgärder för att se till att godkännanden av domstolar av beslut om ofrivillig inläggning på sjukhus av psykiatriska och rättspsykiatriska patienter innefattar detaljerade, individuella motiveringar som förklarar resonemanget bakom utslaget. Vidare påminner CPT om sin rekommendation att patienter med psykiska störningar ska ha en verklig rätt att höras personligen när domstolen godkänner (eller avslår) lagligheten i deras fortsatta ofrivilliga inläggning på sjukhus.

99. För att tillvarata patientens intressen i beslutsfattandeprocessen rekommenderar CPT att patienten höras personligen och att det blir obligatoriskt att ge patienten möjlighet till rättslig assistans vid beslut fattade av Institutet för hälsa och välfärd rörande en patients ofrivilliga inläggning på sjukhus (inbegripet att inläggningen avbryts). Institutets regler och om nödvändigt lagstiftningen bör ändras i enlighet med det.

103. CPT uppmanar återigen de finska myndigheterna att i alla psykiatriska inrättningar i Finland, utan ytterligare dröjsmål, inleda ett förfarande enligt vilket patienternas fria och informerade samtycke till behandling söks aktivt och alla patienter som är kapabla att avgöra det ges möjligheten att vägra behandling eller andra medicinska ingrepp. Den tillämpliga lagstiftningen bör ändras så att den fastställer den grundläggande principen om fritt och informerat samtycke till behandling liksom till att tydligt och strikt definiera exceptionella omständigheter som kan orsaka eventuella avvikelser från denna princip.

Den tillämpliga lagstiftningen bör vidare ändras så att:

– det krävs ett externt psykiatriskt utlåtande i alla fall då en patient inte går med på den behandling som läkarna på sjukhuset föreslår.

– man ger patienterna möjligheten att överklaga en föreslagen behandling inför en oberoende extern myndighet, att få rättslig assistans för detta ändamål och att få det aktuella beslutet inom en lämpligt kort tidsram.

Man bör vidare säkerställa att patientens samtycke eller nekande åtminstone registreras innan behandlingen påbörjas. När det gäller att informera patienter om möjligheter att lämna in klagomål hänvisas det till punkt 105.

104. CPT rekommenderar att man vidtar åtgärder för att säkerställa att man på alla psykiatriska sjukhus i Finland systematiskt ger alla nyintagna patienter (och deras familjer) muntlig och skriftlig information om sjukhusets rutiner och patienternas rättigheter. I det syftet bör informationsbroschyrer finnas tillgängliga på ett lämpligt antal språk. Patienter som inte kan förstå broschyren (broschyrerna) bör få den hjälp de behöver.

Åtgärder bör vidtas för att göra det möjligt för personalen att dagligen kommunicera med alla patienter, även med dem som inte talar finska, och ge dem den information som är relevant för dem. Man bör se till att använda sig av tolkningstjänster.

105. CPT rekommenderar att de finska myndigheterna vidtar nödvändiga åtgärder för att se till att patienterna i Mariefors sjukhus och i alla andra psykiatriska inrättningar i Finland systematiskt informeras om alla tillgängliga möjligheter att överklaga, muntligen och skriftligen, åtföljt av

kontaktuppgifterna till respektive instans för klagomål. Konfidentiella klagomålsåldor bör finnas på varje avdelning (som endast får öppnas av särskilt utsedda personer och konfidentiellt).

E. Statens skolhem

109. CPT skulle vilja bli informerad om de ytterligare framsteg som gjorts i den pågående reformen av barnskyddstjänsterna när det gäller behandlingen av ungdomar som frihetsberövas.

117. CPT rekommenderar att ledningen för statens skolhem i Sairila (och, om tillämpligt, andra institutioner för vård utom hemmet för unga) tar de nödvändiga stegen för att se till att riktlinjen att erbjuda ungdomar minst två timmars tillträde till utomhusområden per dag genomförs i praktiken.

122. CPT rekommenderar att de finska myndigheterna vidtar nödvändiga åtgärder, även på lagstiftningsnivå, för att se till att:

- man i statens skolhem i Sairila och Sippola (och, om lämpligt, andra institutioner för vård utom hemmet för unga) ökar fokus på behandling av drogmissbruk, inbegripet individuella behandlingsprogram och motiverande arbete för att engagera ungdomarna inom de respektive terapierna

- institutioner för vård utom hemmet för unga ska ges effektiva sätt att skydda de ungdomar som står under deras omsorg från skador orsakade av narkotikamissbruk, sexuellt utnyttjande eller inblandning i brottslig verksamhet.

CPT räknar vidare med att dessa riktlinjer kommer att tas i beaktande under den pågående reformen av barnskyddstjänsterna.

CPT skulle vilja bli informerad, inom tre månader, om vilka åtgärder man tänker vidta.

123. CPT uppmanar de finska myndigheterna att ta utvärderingen av skolhemmens personal, som regelbundet har kontakt med de unga, i beaktande vid fastställandet av de nödvändiga åtgärderna för att begränsa en ung persons rörelsefrihet utanför inrättningen.

124. CPT uppmanar de finska myndigheterna att resolut gå vidare med sina ansträngningar för att på ett effektivt sätt hantera det uppenbara behovet av ett närmare samarbete mellan barnskydd och hälso- och sjukvård för att säkerställa att ungdomar med svåra symptom på psykiatriska problem får rätt vård och problemet med det minskade antalet platser på psykiatriska sjukhus i hela landet, som har lett till fler ungdomar med allvarliga psykiska problem – som ofta var särskilt svåra att behandla och/eller väldigt självdestruktiva – skickats till skolhem.

126. CPT är oroad för det fall då en ung person, enligt hens personliga journal, hade blivit diagnosticerad med hepatit C, men uppenbarligen inte hade fått behandling för infektionen. Behandling av hepatit C finns tillgänglig och med tanke på riskerna för allvarliga och långsiktiga konsekvenser av denna sjukdom bör en ung person med hepatit C bedömas i syfte att få behandling med direktverkande antiviraler (DAA). CPT rekommenderar att dessa riktlinjer införs i praktiken i alla institutioner för vård utom hemmet för unga. Det skulle vidare behövas bekräftelse inom tre månader på att en bedömning för behandling med direktverkande antiviraler (DAA) har gjorts i ovan nämnda fall.

127. I syfte att förhindra spridningen av infektionen till andra unga och/eller personalen bör man vidta åtgärder för att säkerställa att ungdomar i institutioner för vård utom hemmet för unga som misstänks ha en covid-19-infektion minskar sina sociala kontakter till ett absolut minimum under den korta tiden fram tills testresultaten har kommit och hålla fysiskt avstånd till andra personer.

CPT räknar med att dessa riktlinjer införs i praktiken i alla institutioner för vård utom hemmet för unga.

130. CPT rekommenderar att man vidtar åtgärder på statens skolhem i Sairila och Sippola (och, om lämpligt, på andra barnskyddsanstalter) för att säkerställa att placering i ett avspänningsrum sker i enlighet med de krav som anges i denna punkt. Den tillämpliga lagstiftningen bör ändras i enlighet med detta.

131. CPT rekommenderar att den direkta personliga övervakningen av ungdomar som hålls isolerade på statens skolhem i Sairila och Sippola (och, om lämpligt, på andra institutioner för vård utom barnskyddsanstalter) utökas i enlighet med tillämplig lagstiftning eftersom kameraövervakning inte kan ersätta direkt personlig övervakning.

132. CPT uppmuntrar ledningen på statens skolhem i Sippola och Sairila att förbli vaksamma på att säkerställa att en ingående genomgång alltid görs tillsammans med ungdomarna efter att en sådan isoleringsåtgärd vidtagits.

133. CPT skulle vilja få de finska myndigheternas utlåtanden om praxisen att kalla in poliser till institutioner för ungdomar för att hantera våldsamma situationer.

136. CPT uppmuntrar de finska myndigheterna att förbli vaksamma och säkerställa att de ungdomar som hålls på institutioner för vård utom hemmet för unga är väl medvetna om alla möjligheter att framföra klagomål som finns för dem.